

Výchovné poradenství z pohledu žáků základních škol

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu

Petra Kalibová

Kontakt: petra.kalibova@uhk.cz

Pracoviště: Katedra sociální pedagogiky PdF UHK

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu – zakázka č. 2146

Název projektu: Výchovné poradenství z pohledu žáků základních škol

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel:

Mgr. et Mgr. Petra Kalibová

Katedra sociální pedagogiky PdF UHK

Studenti magisterského studia na PdF UHK:

Bc. Romana Zikmundová

Studentka navazujícího magisterského studia – Sociální pedagogika (prezenční forma studia).

Aktivní participace studentky na realizaci projektu byla založena zejména na administraci dotazníků a pomoci při technickém zpracování dat. Podílela se také na přípravě publikačních výstupů.

Celková částka přidělené dotace: 41 620 Kč (Původní požadovaná částka byla 22 500 Kč)

Anotace

Výzkumný projekt se zaměřuje na problematiku výchovného poradenství a prevence rizikového chování na základních školách. Na tento fenomén je nahlíženo z pohledu žáků prvního i druhého stupně. Cílem projektu je zmapovat postoje, názory a zkušenosti žáků základních škol v kontextu fungování výchovného poradenství na dané škole.

Dílními cíli šetření bylo zjistit případné rozdíly v postojích a zkušenostech s daným tématem mezi jednotlivými skupinami žáků (např. podle věkového hlediska, pohlaví, typu školy atd.).

Z metodologického hlediska bylo výzkumné šetření založeno na explorativním dotazníkovém šetření. Využit byl dotazník vlastní konstrukce, který byl v tištěné podobě administrován přímo respondentům.

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

Výchovné poradenství je obor, který od doby transformace českého školství patří k často skloňovaným tématům. Současná škola má nejen žáky vzdělávat, ale také (a možná především) kvalitně připravovat na budoucí život. Kvalifikovaný výchovný poradce by měl

hrát nezastupitelnou roli v přípravě dětí a mládeže na budoucí profesní dráhu, poskytovat žákům poradenské služby, zajišťovat kontakt a spolupráci školy se zákonnými zástupci žáků. V současné době je potom jedním ze stěžejních úkolů výchovných poradců na školách pomáhat řešit kázeňské a výchovné problémy dětí a vlivem integračních trendů v pedagogice potom inkluze žáků se specifickými vzdělávacími potřebami.

O aktuálnosti problematiky výchovného poradenství na školách jistě hovoří i množství autorů odborných publikací či článků (např. Opekarová, Langová, Václavíková, Čáp, Kohoutek). Oblast výchovného poradenství se také stává tématem řady výzkumných šetření. Za všechny jmenujme na příklad Výzkum služeb kariérového poradenství a potřeb jeho klientů na základních a středních školách v ČR realizovaný Národním ústavem odborného vzdělávání v roce 2003, Institut pedagogicko-psychologického poradenství ve spolupráci s Ústavem pro informace ve vzdělávání realizoval šetření, které se zaměřilo mimo jiné na analýzu působení výchovných poradců na školách. Velmi zajímavé výsledky přinesl také výzkum pracovního programu Vzdělávání projektu Prolomit vlny s názvem Výchovné poradenství na školách z generové perspektivy.

Cílem předkládaného projektu bylo zmapovat postoje, názory a zkušenosti žáků základních škol v kontextu fungování výchovného poradenství na dané škole. Východiskem projektu je anketa směřovaná k malé skupině žáků vybraných základních škol v Královéhradeckém kraji, která poukázala velké rozdíly mezi pohledy žáků na fungování výchovného poradenství na dané škole. Základem pro řešení projektu bylo dotazníkové deskriptivní šetření, jehož náplní bylo popsat věcně prostorovou a osobnostně vztahovou rovinu fungování výchovného poradenství a s ním v praxi často úzce spojenou otázku primární prevence rizikového chování, která se s nárůstem výskytu prakticky všech forem sociálně patologického chování v současné stalo důležitou součástí.

Hlavními oblastmi zájmu, na které se výzkum zaměřil, byly tyto kategorie:

1. Informovanost žáků základních škol o poskytování služeb výchovného poradenství na jejich škole.
2. Zkušenosti žáků ZŠ s využitím služeb výchovného poradce a fungováním výchovného poradenství na jejich škole.
3. Zkušenost žáků ZŠ s realizací primární prevence rizikového chování na jejich škole.
4. Hodnocení působení výchovného poradce a školního metodika prevence z pohledu žáků.

Z metodologického hlediska bylo výzkumné šetření založeno na explorativním dotazníkovém šetření, jehož cílovou skupinou byli žáci druhého stupně základních škol. Využit byl dotazník vlastní konstrukce, který byl v tištěné podobě administrován přímo respondentům. Z hlediska validity a funkčnosti byl dotazník pilotován v rámci předvýzkumu na dílčím souboru respondentů.

Díličními cíli šetření bylo zjistit případné rozdíly v postojích a zkušenostech s daným tématem mezi jednotlivými skupinami žáků (např. podle věkového hlediska, pohlaví, typu školy atd.).

časový harmonogram projektu

<i>Termín</i>	<i>Plánovaná aktivita</i>
Únor-březen 2013	Informační a přípravná fáze výzkumu, studium odborné literatury, zpřesnění cíle výzkumu a formulování hypotéz. Rešeršní práce, příprava dotazníku.
duben 2013	Pilotní fáze: realizace předvýzkumu, finalizace dotazníku
Květen-červenec 2013	Realizační fáze: sběr dat-realizace dotazníkového šetření
srpen-září 2013	Zpracování dat a jejich finální úprava.
říjen-prosinec 2013	Příprava publikačních výstupů.
leden 2014	Ukončení projektu, odevzdání závěrečné zprávy.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení:

1. Odborná stať v časopisu, který bude zařazen na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR (předběžně počítáme s publikací v periodiku **Media4u**).
2. Příspěvek ve sborníku z konference s mezinárodní účastí Perspektivy sociální pedagogiky v 21. století bude vydán v průběhu roku 2014.
3. Řešitelský tým bral v úvahu také možnost publikovat výsledky specifického výzkumu v rámci kapitoly v odborné monografii. Prozatím však nevznikla taková publikační možnost.

Přehled realizovaných výdajů:**Celkový přehled rozpočtu projektu:**

nákup DDHM	Tablet s obalem	7 505,-	Zpracování získaných dat, připojení k internetu, pořizování fotografií, záznamu zvuku atd.
nákup DDHM	Externí disk	1 658,-	Přenos a záloha dat, sdílení dat mezi členy týmu.
odměny řešitelům	Petra Kalibová	3 700,-	Odměna řešiteli za vykonanou práci

---

Zákonná pojištění	Petra Kalibová	1 258,-	
náklady na stipendijní ohodnocení studentů	Romana Zikmundová	8 000, -	Odměna studentce za aktivní participaci na projektu.
Kancelářské potřeby		18 452, -	
Laminátor		1 049, -	
Celkem		41 622,-	

Přečerpáno bylo nad rámec rozpočtu: 2 Kč.

2. 1. 2014

Petra Kalibová